

življenje na naši vasi

Kmetijska zadruga in socialistični odnosi na vasi

Eno od pglavitnih vprašanj, o katerem so razpravljali pred dnevi na peti letni skupščini Zadrugne zveze Jugoslavije, je bilo vprašanje vloge kmetijske zadruge pri graditvi sodobnega socialističnega kmetijstva in razvijanja socialističnih odnosov v kmetijski proizvodnji. V zvezi s tem je bilo govora o tem, da je treba družbeno sredstva, ki se vlagajo v kmetijstvo, čim rentabilnejše koristiti. Ob tej priliki je bilo jasno podčrtano, da se morajo družbena sredstva vlagati v družbene sklade, iz katerih bi se naj črpala sredstva za tako kmetijsko proizvodnjo, katere namen je razširitev socialistične reprodukcije.

V končni liniji bomo s tem dosegli osnovni cilj, in ta je, nenehna ekonomska krepitev zadruge, ki postaja vedno sposobnejša za napredek kmetijstva, hkrati pa bomo tako ustvarili dobre pogoje za postopni dvig standarda kmetovalcev. To pomeni, kakor je bilo poudarjeno na skupščini, da je treba predvsem stremeti, da bomo kmetijsko proizvodnjo ter nove družbene odnose na vasi usmerjali zares v korist splošnim interesom.

Pri ustvarjanju novih socialističnih odnosov na vasi je eden od značilnih elementov socialistična kooperacija. Ne bi tukaj govorili toliko o raznih že obstoječih kooperacijah in možnostih izpopolnjevanja teh oblik ali uvajanja novih, popolnejših. Zaustavili bi se le na enem vprašanju v zvezi s sedanji oblikami kooperacije, na vprašanju, ki je zelo važno, če govorimo o konstantni krepitvi zadrug. Namreč gre za to, kako bi preko sedanje in bodočih oblik kooperacije najbolj zajamčili stalno krepitev družbenih skladov. O tem je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta tov. Edvard Kardelj v svojem govoru rekel takole: »Če so pogodbe o kooperaciji sklenjene za preveč kratke rok, take pogodbe onemogočajo razmah kooperacije, ki bi naj prispevala k modernizaciji kmetijstva in krepitvi zadruge kot ekonomskega faktorja. Kratkoročne pogodbe imajo za posledico, da družbene investicije nikdar niso izkoriščene v polni meri za krepitev družbenih skladov, temveč le privilegirajo privatnega lastnika brez njegovega vlaganja ali njegove zasluge. Če bi tako delali, bi le vlagali vsako leto nova in nova družbena sredstva za skromne začetne rezultate, namesto da bi dosegli prihodnje leto še večje uspehe, da bi okrepili družbena sredstva v obliki novih investicij v kmetijstvu itd.«

To pomeni, da je treba ustvariti take odnose med zadrugo in individualnim proizvajalcem, da ta skupnost čim več prispeva za krepitev zadruge, kar zopet prinaša nove elemente ekonomske krepitve proizvajalcev, katere sami ne

bi mogli ustvariti v pogojih ekstenzivne kmetijske proizvodnje, kakršna je na drobnolastniškem posestvu. To pomeni, da je interes samih kmetovalcev, da imajo v svoji sredini močno ekonomsko kmetijsko organizacijo, za katero se bodo zavzemali in jo stalno krepili, saj bodo na ta način tudi sebi zagotovili boljši življenjski standard.

Eden od načinov, kako krepiti zadrugo, da bo postala močna kmetijska organizacija in v stanju, da stalno razvija proizvodnjo na sodoben način, je ustvarjanje potrebne akumulacije, ki bo omogočila zadrugi, da bo razvijala svojo dejavnost v taki smeri, ki bo njej ter individualnim proizvajalcem najbolj donosnejša. Tako akumulacijo pa bo možno ustvariti le tako, če bo zadruga poslovala ekonomsko in rentabilno, če bo v stanju iz kooperacije

ustvariti sredstva, ki bodo obogatila družbene sklade zadruge. Le tako bo zadruga dobila solidno osnovo za takšno pospeševanje kmetijstva, ki bo imelo za posledico občutno izboljšanje razmer in ki bo na praktičnih primerih vzpodbujalo individualne proizvajalce, da se v tako zadrugo prostovoljno vključijo in da jo sami tudi zavestno krepijo.

Prav zaradi tega bo potrebno iskati take oblike kooperacije, ki bodo prinesle najhitrejške skupne koristi in vplivale na ustvarjanje pravih socialističnih odnosov. Kajti le-ti se lahko razvijajo le preko ekonomsko močne kmetijske organizacije, v kateri so medsebojni odnosi prečiščeni in katere je tudi materialno sposobna, da nudi možnosti za takšno preobrazbo v svoji sredini.

L. S.

Ni grmenja brez bliska

Vendar ni bil ves hrup okoli toplie pri Podčetrtku brez povoda. Končno dognanje, ki deloma opravičuje hrup, toda ne izkoriščanja in nehiene.

Pravijo, da sta nas dve stvari senzacionalno pretresli v preteklem letu: sovjetski sputnik in »atomske« toplie pri Podčetrtku. Deloma bi mogli skoraj temu pritrditi. Saj ni časopisa pri nas, ki se ne bi razpisal o »čudežni mlaki«. Bilo pa se je tudi o čem razpisati. Nepojmljiva ozdravljenja, žafranske cene, škandalozna svinjarija, skoraj mistična lahkovernost, uspehi in neuspehi, velika romanja. Saj je samo v Podčetrtku bilo okrog 30.000 nočnih in je Rogaske Slatina ostala v senci. Naslovi v našem tisku so bili polni nasprotij. Mnogo hrupa za nič! Velika radioaktivnost! Ali bo dobilo Obsotelje zdravilišče? Namesto večbarvnega prospekta »čudežna ozdravljenja«. 5 milijonov inkasa v toplicah, ki jih še nikjer ni. Prava zmešnjava. Tudi preroki so se pojavljali, ki so obetali veliko prihodnost in drugi, ki so črnogledo napovedovali vzpon in zaton obenem. In kaj je sedaj? Videti je, da bo sezona spet podobna lanskemu, saj že sedaj prihajajo pisma za rezervacijo sob in turistično društvo v Podčetrtku si že beli glavo, kako bi preprečilo anarhijo, kot je bila lani.

Posebno presenečenje pa je pripravil članek v 24. številki »Ljudske tehnike«, ki objavlja po inštitutu »Josipa Stefana« dognano tabelo toplie na Slovenskem glede na radioaktivnost. Po tem so toplie pri Podčetrtku glede sorazmerja med toploto in radioaktivnostjo najboljše v Sloveniji, saj imajo tem-

peraturo 33,5 stopinj C in 4,7 posebnih enot radioaktivnosti, medtem ko imajo Rimske Toplice komaj 3,4 enote, Dobrna 0,6 enote, Laško 0,5 enote in vrelce »Donat« v Rogaske Slatini 0,4 enote. To znanstveno dognanje končno deloma opravičuje hrup, ki je nastal, potrjuje vrednost in tudi določeno učinkovitost vode, čeprav še ne univerzalnost; nikakor pa ne opravičuje izkoriščanja in nesnage, ki se je preteklo leto kopičila okoli mlake in neurejene mlake ter črnega močvirnega blata. Na letošnji naval »letoviščarjev« bi se bilo potrebno drugače in temeljiteje pripraviti, pa čeprav še ne bo urejenih toplie. Vprašanje toplie pri Podčetrtku ostane še vedno odprto, vendar je priznanje in gornje dognanje deloma potrdilo to, v čemer je ljudstvo pretiravalo. Poleg skoraj fantastične senzacije je vendar bila nekje resnica, ki je zdaj poblsnila in vsaj skromno pojasnila »čudeže«. Menimo, da senzacij ne bo več, vedeti pa moramo, da vseeno ni grmenja brez bliska!

Sotelski

POPRAVILA HIŠ! DENAR! KJE?

Do konca februarja bodo v konjiški občini izvolili nove hišne svete. Lansko leto so predvsem v Ločah in Vitanju združili več hiš v en stanovanjski svet, kar se je ugodno odrazilo pri delu. Hišni sveti so preteklo leto povečini dobro delali. Najhujiši problem, posebno še pri starejših zgradbah, je, kje dobiti denar za popravilo hiš. Po enem izmed predlogov naj bi se denar od prodanih hiš splošnega ljudskega premoženja uporabil za popravila hiš, ki nimajo dovolj lastnih sredstev. Stanovanjska stiska je huda — ukrepati bo treba hitro in preudarno.

Plodno delo aktiva mladih zadrugnikov v Šmartnem ob Paki

Člani aktiva mladih zadrugnikov v Šmartnem ob Paki so v preteklem letu pokazali, kaj zmora mlada dobra volja. Lansko zimo je obiskalo Kmetijsko gospodarsko šolo triindvajset mladincev in mladink. Solo so zaključili z lepo kuharsko razstavo. Zasadili in oskrbovali so drevesnice z dvatisoč sadnimi divjaki. Obenem so napravili gnojni in sortni poizkus s krompirjem, kateri jim je dal prav zadovoljive rezultate. Uspešno so izvršili tudi akcijo zatiranja divjega hmelja na področju tukajšnje kmetijske zadruge. Nabavili so tudi čebele in drobno čebelarstvo orodje ter vzeli v najem čebelnjak. Razumlji-

vo je tudi, da so se udeleževali na kulturno prosvetnem polju.

Tudi za prihodnje so napravili lep načrt. Pomagali bodo izsušiti 40 ha zemljišča, kar bo zahtevalo precej časa in truda. Po možnosti bodo uprizarili vsaj eno odrsko delo. Vsak posameznik pa ima že svoj načrt in to predvsem v obliki raznih poizkusov na domačem zemljišču.

Priznati moramo, da so na pravi poti, kajti z vsemi temi deli so stopili smelo v borbo za dvig kmetijske proizvodnje. So med prvimi v občini, pa tudi v okolnem merilu ne zaostajajo, zato jim želimo tudi v bodoče obilo uspehov.

žena · dom · družina · žena · dom

Sejem sodobnega oblačenja

V prvi polovici februarja t. l. bo odprt na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani sejem mode in sodobnega oblačenja. Na njem bo prikazano vse to, kar so v poslednjih mesecih osvojile in razvile naše tovarne tekstila, oblek in kožne industrije in vse ono, kar je moda iz tega ustvarila.

Cilj sejma je predvsem v tem, da pred pričetkom spomladanske sezone seznanimo najširšo publiko z najnovejšimi vzorci, modnimi barvami in različnimi kombinacijami tkanin, kož in pletenin, z žensko, moško in otroško konfekcijo, galanterijskimi predmeti, okraski in kozmetiko.

Konfekcijska industrija pri nas le počasi napreduje, ker ji primanjkuje modernih strojev. Nedvomno pa je, da je konfekcijsko oblačenje danes najhitrejšo, sodobno in — kar je najvažnejše — ceneno, zato prevladuje v vseh naprednejših deželah po svetu.

Zato bodo na tem sejmu prikazani tu-

di najnovejši stroji za proizvodnjo konfekcije na tekočem traku. Poleg teh bodo tu praktično demonstrirani tudi različni električni stroji za pranje in likanje perila, domače in tuje izdelave. Tovarne mila in čistilnih sredstev pa bodo prikazale svoje najnovejše proizvode.

V času sejma bodo prirejene konference strokovnjakov, ki bodo osvetlili problematiko naše tekstilne in usnjarske industrije in dali smernice za njen razvoj. V Akademskem kolegiju, neposredno poleg razstavišča bo ves ta čas večkrat dnevno revija sodobnega oblačenja, dočim bo spomladanska modna revija prirejena šele nekaj tednov po zaključitvi te razstave.

Obiskovalci sejma se bodo prepričali, da se naša tekstilna, usnjarska in galanterijska industrija trudi, da bi ustregla potrebam delovnega človeka, da bi izdelala take proizvode, ki bi mu ustrezali tako za delo kakor za praznik in zabavo.

Zvezni problem v »Onegavi vesi«

kdo nam bo popravil kanalizacijo?

— Tako je! Živio Blaž!

— Nam v »Onegavi vesi« bo malo pomagalo, če ne bomo rešili tega bistvenega vprašanja. Nace še blizu ne bo hotel, ko bodo pomladne sape raztalile »konzervirane« duhove! Jaz vam rečem, vaščani, kanalizacija je bistveno vprašanje naše vasi. Mi smo vsaj tako napredni, da jo imamo. Občinski odbornik nam je povedal, da smemo tudi sami postaviti kandidata za poslanca. Izberimo med nami nekoga, ki se bo zavzel za kanalizacijo...

— Kar tebe bomo predlagali, Blaž. Ti boš v Ljubljani že znal zasukati jezik.

Občinski mož si je brisal nos. Na kihanje mu je šlo, pa se je le potrudil za občo stvar.

— Toda Onegavci, poslušajte! Vaš predlog morajo sprejeti tudi po drugih vaseh. Povsod morajo biti za vašega kandidata...

— O, saj bodo. Vsi so nam »fauš«, da imamo kanalizacijo. Če bodo izbrali našega Blaža, bodo kanalizacija rasle kot gobe po dežju. Povsod bodo imeli to koristno reč...

In v »Onegavi vesi« niso izbrali delegatov. Sklenili so, da bo Blaž kandidiral — pa amen. Namesto delegatov so zbrali ljudi, ki bodo šli po vaseh in agitirali za Blažovo kandidaturo...

Pa so v »Kurji vasi« slišali za odločno besedo Onegavcev in so rekli:

— Lisice nam pobijajo mlade kure. Izberimo lovca Gregorja, da se bo v Ljubljani potegnil za pošteno hajko na lisice. Blaža se še spomnili niso...

Na »Suhem rebru« so se ženske kar same zmenile, ko so nosile brente iz doline v hrib:

— Če so Onegavci postavili svojega, ga dajmo še mi. Naš Jaka že dolga leta »študira«, kako bi speljal vodovod na »Suho reber«. Nekaj pravi, da bi na veter napravil črpalke, če bi pa veter ne bilo, bi ga delal z velikim ventilatorjem na »štromu«. Kaj bi z Blažem. Naj ga imajo Onegavci...

V »Dolnji vesi« je oštrka s kuhinjo nasekala ženske, ki so se potegovale za suhljatega Fridolina, ki se je ogrevla, da bi bilo treba zapreti gnezdo vseh skušnjav — gostilno!

— Če bo v »Dolnji vesi« sploh kak poslanec, potem bo to moj mož, je zaključila volilni zbor.

Pa ne samo vsaka vas svojega, vsaka gruča je hotela poslanca. Babnice so se po nedeljski maši zmenile za mežnarja, dedci pa so kar pihali od jeze, ko so se jim uprle, da bi kandidiral oštr. Edini upokojenec v kraju, Boštjan je ignoriral volilno razgibanost, ker ni bilo nikogar, ki bi predlagal njega za reševanje interesov penzionistov...

Onegavci bi ne bili Onegavci, če bi ne pogruntali rešitve.

— Dobro, so rekli, če ste vsak za svojega, imejte ga, toda problem kanalizacije na vasi je po našem mnenju celo večji. To je zvezni problem. Dajte drugi svoje poslato v Ljubljano, naš Blaž pa pojde v Beograd — pa amen!

Blaž pripravila dolge referate o tem, da je kanalizacija po vaseh največja blagodat, da industrija dela preslab cement, ker cevi pokajo. Baje pripravila celo »belo knjigo« o vaških kanalizacijah, ki jih bo delil vsem »kolegom« v Beogradu...

— Živio Blaž!

PROBLEMI PAVŠALIZIRANIH TRGOVIN ZA SADIJE IN ZELENJAVO

Potrošnikom kvalitetno sadje in zelenjavo

V torek so se v Trgovinski zbornici sestali poslovođe pavšaliziranih trgovin za prodajo sadja in zelenjave s področja okraja. Razpravljali so o kritiki potrošnikov zaradi slabe postrežbe, premalo kvalitetnega blaga, ureditve prodajaln, o cenah in podobno. Potrošniki so po raznih anketah, na zborih volivcev in drugod že večkrat grajali to trgovino. Temu pa se seveda ni čuditi, saj v teh trgovinah dejansko obstajajo določene pomanjkljivosti. Splošno in zelo napako naziranje velja, da za to trgovino ni potreben tako kvalificiran kader, kakor za ostale stroke. Zaradi tega in težine dela, je bil v tej trgovini na področju našega okraja do nedavnega zaposlen še pretežno polkvalificiran kader. Jasno pa je, da ima kader v teh trgovinah zelo odgovorno nalogo (večja možnost kvare blaga) in da mora povprečno več delati, kot v nekaterih drugih strokah.

Tudi na račun kulturne postrežbe so potrošniki izrekli precej pikarih. Očitajo, da v prodajalnah ni dovolj čistoče, slaba postrežba, stranke morajo dolgo čakati, slaba izbira blaga, ni estetike itd. Kritika je deloma upravičena, vendar je tudi nekaj objektivnih vzrokov, ki jih odstranjujejo. V Celju so vse prodajalne, razen ene v Gaberju, v sklopu podjetja Agropromet in so imele enotno določene cene. Razen tega je bil določen tudi odstotek kala, katerega prodajalne niso smele prekoračiti. Posledica tega je bila, da so imele prodajalne na zalogi čim manj blaga, ker bi bil sicer prevelik kalo. Cene niso določevali po kvaliteti, temveč so določali povprečno ceno za določeno vrsto blaga. Da bi to izboljšali, je Agropromet pavšaliziral znotraj podjetja dve prodajalni, s 1. februarjem pa bo še ostale. Pavšalizacija je pokazala določeno napredek, blago prodajajo po kvaliteti; ceno pa določa sama prodajalna.

Mnogo so razpravljali tudi o estetski ureditvi prodajaln in o prodaji bolj kvalitetnega blaga. Znano je, da so trgovine zelo skromno opremljene in ne

razpolagajo z zadostno tehnično opremo za manipulacijo z blagom (razstavne košarice, hladilniki itd.). Zaradi pomanjkanja blaga v zadnjih letih so blago pred prodajo očistili in primerno sortirali. Potrošnik mora dobiti vedno kvalitetno in čisto blago, ne pa nagnito ali drugače poškodovano. Da bi se poslovođe in prodajalci seznanili o sodobni manipulaciji z blagom, je bilo sklenjeno, da priredi zbornica enodnevni seminar.

V zadnjem času so pristopili k ustanavljanju pavšaliziranih trgovin s sadjem in zelenjavo. Take trgovine že obstajajo v Zalcu, Sošanju, Rog. Slatini, predvidena pa je še ustanovitev trgovine v Rogatcu, Velenju in Laškem, kjer bi bilo od občine zaželeno malo več iniciative. V Velenju bodo uredili do spomladi tudi tržnico, da ne bodo pridelovalci prodajali blago po pločnikih in hišah.

Občine so pri ustanavljanju teh trgovin pokazale precej razumevanja in je njih stališče, da se tem trgovinam predpiše nizek pavšal, pravilno. Vsako zvišanje pavšala bi imelo za posledico zvišanje cen. Povprečna marža v tej trgovini je sorazmerno nizka, če upoštevamo precejšen kalo, ki je marsikdaj neizogiben. V Celju znaša marža 10%, izven Celja pa je zaradi večjih prevoznih stroškov za nekaj odstotkov višja. Ta marža pa ne prenese nobenih investicij, ki so nujno potrebne. Kritika o ustanavljanju »privatnih trgovin«, ki bodo živele na račun potrošnika je zgrešena. Pavšalna trgovina ni privatna, temveč s pavšalnimi obveznostmi do skupnosti. Vsa osnovna sredstva te trgovine so družbena last. Prav tako so družbena last vsa sredstva, ki jih nabavi trgovina iz svojega dohodka.

Ugodno bo vplival na poslovanje teh trgovin odlok OLO Celje, na podlagi katerega smejo te trgovine kupovati kmetijske pridelke pri neposrednem proizvajalcu, kar doslej ni bilo dopustno.

Beno Krivec